

LATVIJAS
UNIVERSITĀTE

AKADĒMISKO BIBLIOTĒKU LĪDZDALĪBA ATVĒRTĀ ZINĀTNĒ

Mārīte Saviča (Mg.sc.soc.)
Gita Rozenberga (Mg.sc.soc.)
Latvijas Universitātes Bibliotēka

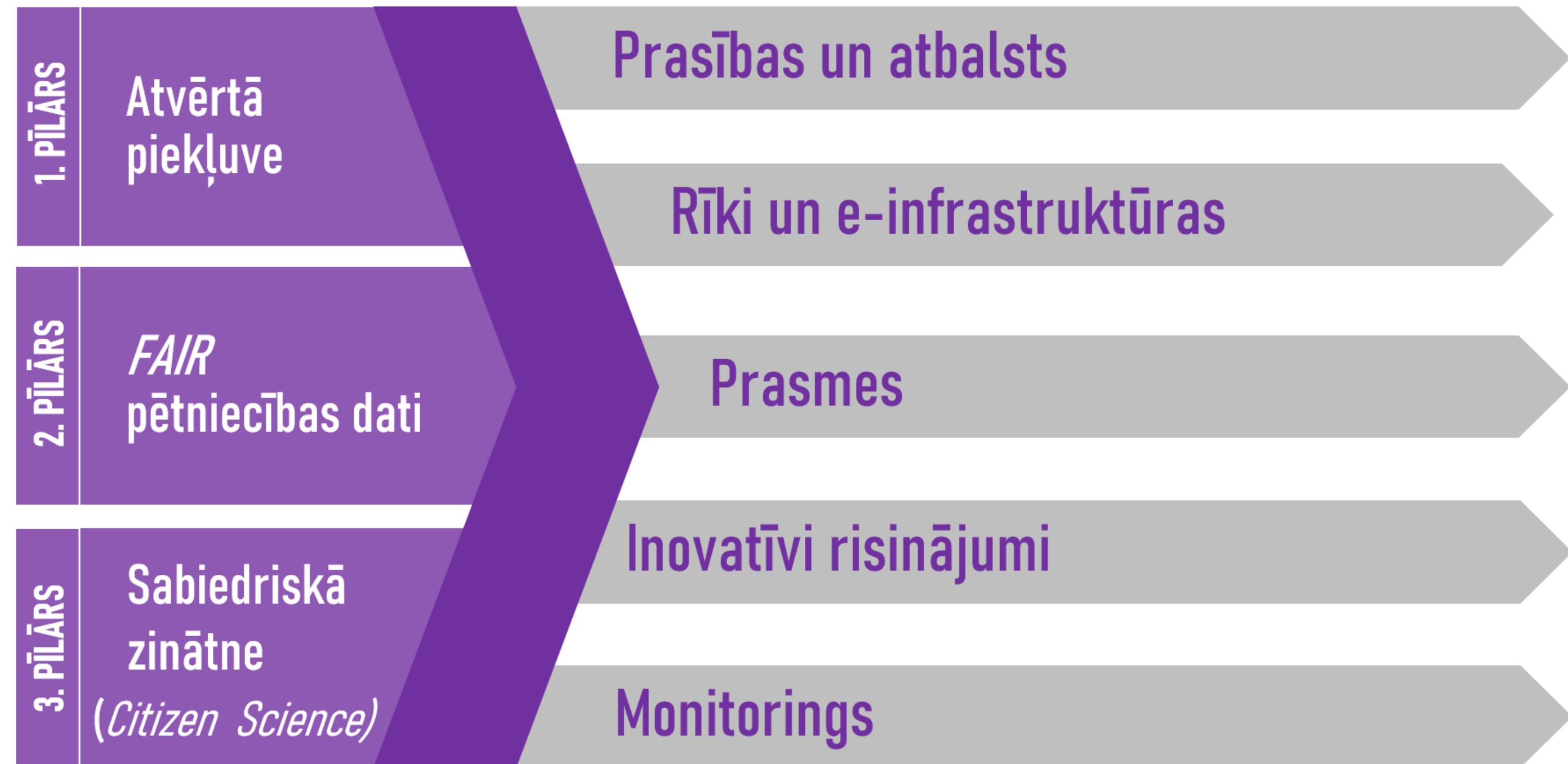
Politika nacionālā līmenī

Latvijas atvērtās zinātnes stratēģija 2021.-2027.gadam:

- Dokuments balstīts pētījumā, ko iniciēja Latvijas Republikas Izglītības un zinātnes ministrija
 - «Pētījuma par atvērto zinātni un rīcībpolitikas ceļa kartes izstrādi» noslēguma ziņojums pieejams [šeit](#)
- LU Bibliotēkas ieguldījums:
 - Sadarbība ar IZM pirms dokumenta tapšanas, palīdzot veidot saikni starp IZM un zinātnisko sabiedrību Latvijā
 - Uzturot OpenAIRE Nacionālo atvērtās piekļuves dienestu Latvijā, tika uzaicināta piedalīties dokumenta tapšanā
 - Piedalās Latvijas Zinātnes padomes un IZM izveidotā darba grupā
 - darbs pie datu pārvaldības plānu (DMP) jautājumiem un risinājumiem Latvijā
 - no 2023. gada stāsies spēkā stratēģijā minētā prasība par DMP

Latvijas atvērtās zinātnes stratēģijas struktūra

AVOTS: Latvijas atvērtās zinātnes stratēģija 2021.-2027.gadam, https://tapportals.mk.gov.lv/legal_acts/49c3f689-5eb9-40e0-9376-65b694c5a0e3#

Politika institucionālā līmenī (1)

Latvijas Universitātes atvērtās zinātnes politika (12.01.2022)

- Satura izveidei izmantots:
 - Starptautiskas ekspertu komandas izveidots un kopīgots paraugs (OpenAIRE)
 - Latvijas atvērtās zinātnes stratēģija 2021.-2027.gadam
 - Citi starptautiski, nacionāli, dokumenti un materiāli
 - Latvijas Universitātes Atvērtās piekļuves politika, 11.04.2017.
 - Latvijas Universitātes zinātniskās publicēšanās un izdevējdarbības vadlīnijas, 09.01.2017.
- Politikas prioritārie virzieni:
 - atvērtā piekļuve publikācijām
 - atvērtā piekļuve pētniecības datiem
 - sabiedriskā zinātne (*Citizen Science*)
 - atvērtā izglītība

Politika institucionālā līmenī (2)

Latvijas Universitātes atvērtās zinātnes politika:

- Darbs pie dokumenta izveides
 - Sadarbība ar LU personālu
- Darbs dokumenta apstiprināšanai
 - Iepazīstināšana un aktualizēšana
 - LU Zinātnes padome
 - LU vadība (prorektori)
 - Darbi apstiprināšanas periodā

LATVIJAS
UNIVERSITĀTE

Organizācijas – kā atvērtās zinātnes prakses balsts

Organizāciju un darba grupu loma un priekšrocības:

- Pieredzes asimilēšana un koplietošana
 - LU šobrīd aktuāls FORTHEM: Eiropas Universitāšu alianse
- Organizācijas, kurām jāseko līdzī un nepieciešama Latvijas bibliotekārās sabiedrības pārstāvju iesaistīšanās
 - LIBER
 - RDA (Research Data Alliance)
 - EOSC
 - OpenAIRE
 - ECSA
 - EUA
 - IFLA
 - u.c.

NACIONĀLAIS ATVĒRTĀS PIEKĻUVES DIENESTS

Nacionālais atvērtās piekļuves dienests

ZIŅAS

03.10.2022.

LU Bibliotēkā notika pasākums Baltijas valstu augstskolām par atvērtās un sabiedriskās zinātnes iespējām

Webinar took place on May 26, 2022

"Citizen Involvement in Open Science: Roles, Levels and Opportunities"

22.08.2022.

Piedalies pētījumā par sadarbību zinātnē

Vai Tevi saista zinātne? Dalies ar savu pieredzi!

17.08.2022.

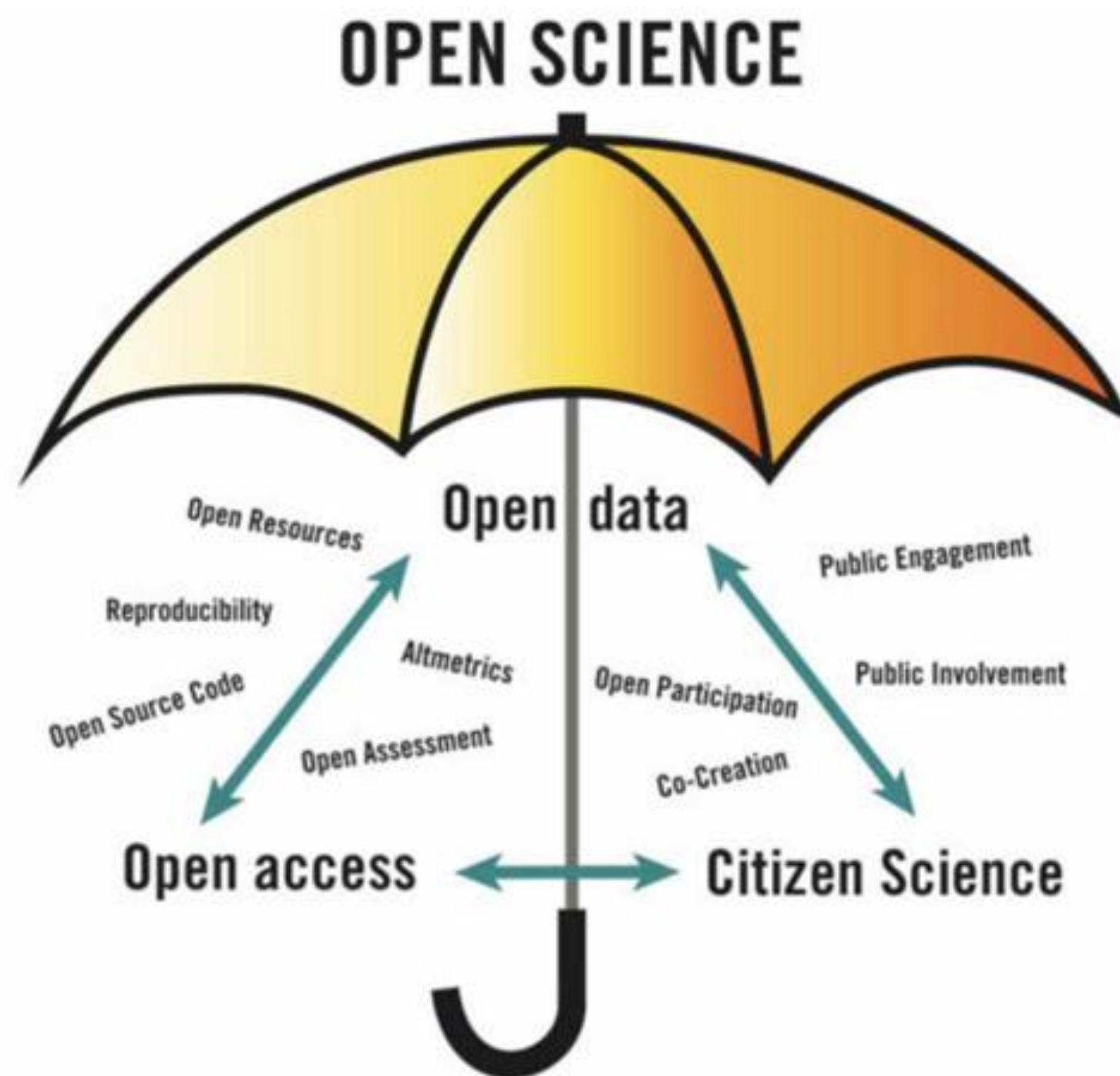
Pētniecības datu alianse aicina pieteikties grantiem

Aicinām piedalīties aptaujā par sadarbību pētniecībā

Iesaieties starptautiskā projektā LibOCS, daloties ar savu viedokli!

OpenAIRE Nacionālā atvērtās piekļuves dienesta vietne

- Konsultācijas
- Pasākumi
- Prezentācijas, videoieraksti un materiāli no pasākumiem atvērtās zinātnes tematikā
- Iespēja citām institūcijām publiskot savu informāciju

**Sabiedriskās zinātnes
koncepts
atvērtās zinātnes
kontekstā**

Sabiedriskā zinātne (*Citizen Science*) (1)

LU Bibliotēkas aktivitātes

- Sniedzot prezentācijas par «Atvērto zinātņi», skaidrots arī tās virziens «Sabiedriskā zinātne»
- Informācijas stends Helsus Zināšanu festivālā (Jelgavā, 2017.g.)
- Informācijas akcija LU atvērto durvju dienu laikā (2018.g.)
- Zināšanu iegūšana un kontaktu dibināšana konferencē «*The Second International European Citizen Science Association Conference*» (2018.g.)
- Sadaļa OpenAIRE Nacionālās atvērtās piekļuves dienesta vietnē (2019.g.)
- Aktivitātes Eiropas Zinātnieku naktīs Latvijas Universitātē
 - Diskusija (2021.g.)
 - Spēle (2022.g.)
- LibOCS projekts

Sabiedriskā zinātne (*Citizen Science*) (2)

ERASMUS+ programmas partnerības projekts LibOCS

- Informācija īsumā par projektu
 - **Pilns nosaukums:** “Universitāšu bibliotēkas kā zinātnisko komūnu un sabiedrības sadarbības veicinātājas Baltijas valstīs amatierzinātnes kontekstā” (*University libraries strengthening the academia-society connection through citizen science in the Baltics*)
 - **Galvenais mērķis:** izzināt un veicināt izpratni par akadēmisku bibliotēku lomu sabiedriskās zinātnes* jeb amatierzinātnes (Citizen Science) aktivitātāšu integrēšanā pētnieciskos projektos Baltijas valstīs.
 - **Sadarbības partneri:**
 - Tartu Universitāte (Igaunija)
 - Latvijas Universitāte (Latvija)
 - Kauņas Tehniskā universitāte (Lietuva)
 - Vitauta Lielā universitāte (Lietuva)
 - Tallinas Tehniskā universitāte (Igaunija)
 - Immer Besser GmbH (Vācija)
 - Web2Learn (Grieķija)

Outputs

Project outputs will be stored in the [Zenodo LibOCS collection](#).

Project channel in [Vimeo](#).

University libraries strengthening the academia-society connection through citizen science in the Baltics

This is an ERASMUS+ Programme, PROJECT NUMBER 2021-1-EE01-KA220-HED-000031125.

The current Libraries for Open Citizen Science (LibOCS) project focuses on citizen-enhanced open science and aims to integrate CS findings into the OS cycle. A geographical area, the Baltic region, is receiving special attention due to inequalities in Open and Citizen Science adoption. Academic libraries in Baltic states have been actively involved in OS activities for about a decade now. These libraries offer OS support services in HEIs; however, involvement in CS is still in the development phase. Since public libraries also have more hands-on experience of public engagement, collaborating with them allows the project to reach a broader audience and gain a different viewpoint. On the other hand, public libraries often lack access to research which is the domain of academic libraries. This collaboration has the potential to achieve two goals: increased librarian knowledge sharing and public participation.

LibOCS projekta vietne:
<https://www.libocs.ut.ee/>

Sabiedriskā zinātne (*Citizen Science*) (3)

LibOCS pirmie rezultāti

- Pētījums «Iedzīvotāju līdzdalības virzītāji un šķēršļi atvērtajā zinātnē un universitāšu bibliotēku loma Baltijā»
 - **Mērķis:** noskaidrot virzītājspēkus un šķēršļus akadēmisko bibliotēku iesaistei sabiedriskās zinātnes projektos, un kā to attīstīt
 - **Metode:** Apaļā galda diskusijas
 - **Respondentu grupas:**
 - pētniekiem un mācībspēkiem
 - bibliotēku darbiniekiem
 - universitāšu studentiem

Sabiedriskā zinātne (*Citizen Science*) (4)

LibOCS pirmie rezultāti

- Pētījums «Iedzīvotāju līdzdalības virzītāji un šķēršļi atvērtajā zinātnē un universitāšu bibliotēku loma Baltijā»
 - **Galvenie secinājumi:**
 - **Virzītājspēki:** pētniecības datu pārvaldības, komunikācijas un digitālās prasmes; sadarbības tīkli; infrastruktūra.
 - **Šķēršļi:** zināšanu trūkums par sabiedrisko zinātne; speciālistu trūkums
 - **Mācību nodrošināšana un jaunu amata vietu izveidošana,** kas vērstas uz sabiedrības iesaisti

Sabiedriskā zinātne (*Citizen Science*) (5)

LibOCS pirmie rezultāti

- Pētījums «Akadēmisko bibliotēku transformatīvā loma sabiedriskai zinātnei un atvērtai zinātnei Baltijas valstīs»
 - **Mērķis:** noskaidrot atmiņas institūciju, īpaši bibliotēku lomu un lomas pārmaiņas pētniecības, īpaši sabiedriskās zinātnes projektos vai aktivitātēs (prakses noskaidrošana)
 - **Metode:** Daļēji strukturētās anketas (kopā četras)
 - **Respondenti:** profesionāli pētnieki, amatierpētnieki un brīvprātīgie, atmiņas institūciju darbinieki

Sabiedriskā zinātne (*Citizen Science*) (6)

LibOCS pirmie rezultāti

- Pētījums «Akadēmisko bibliotēku transformatīvā loma sabiedriskai zinātnei un atvērtai zinātnei Baltijas valstīs»
 - **Galvenie secinājumi**
 - Bibliotēkas pētniecības aktivitātēs ar iedzīvotāju līdzdalību **veic daudz un dažādas lomas, tostarp ģenerē idejas, iniciē un vada projektus**
 - **Pētnieki vēlas sadarboties ar atmiņas institūciju speciālistiem sabiedriskās zinātnes projektos**
 - Gan profesionāli pētnieki, gan amatierpētnieki vai brīvprātīgie dalībnieki ir sadarbojušies un **sagaida no bibliotēkām spēcīgas kompetences pētījumu datu pārvaldībā**
 - **Priekšstats par sabiedrisko zinātņi ir pozitīvs, tomēr atšķirīgs, un vēl veidojas, kur bibliotēkām ir sava loma**

Sabiedriskā zinātne (*Citizen Science*) (4)

TĪMEKĻSEMINĀRS

Sadarbības un līdzdalības perspektīvas
atvērtai pētniecībai

Baltijas valstīs:

pētnieki,

iedzīvotāji,

bibliotekāri kā partneri

25. OKTOBRIS, 15.00

Organizātori: UT, LU, KTU, VDU, TalTech,
Web2Learn, Immer Besser GmbH

Vairāk informācijas:
www.libocs.ut.ee

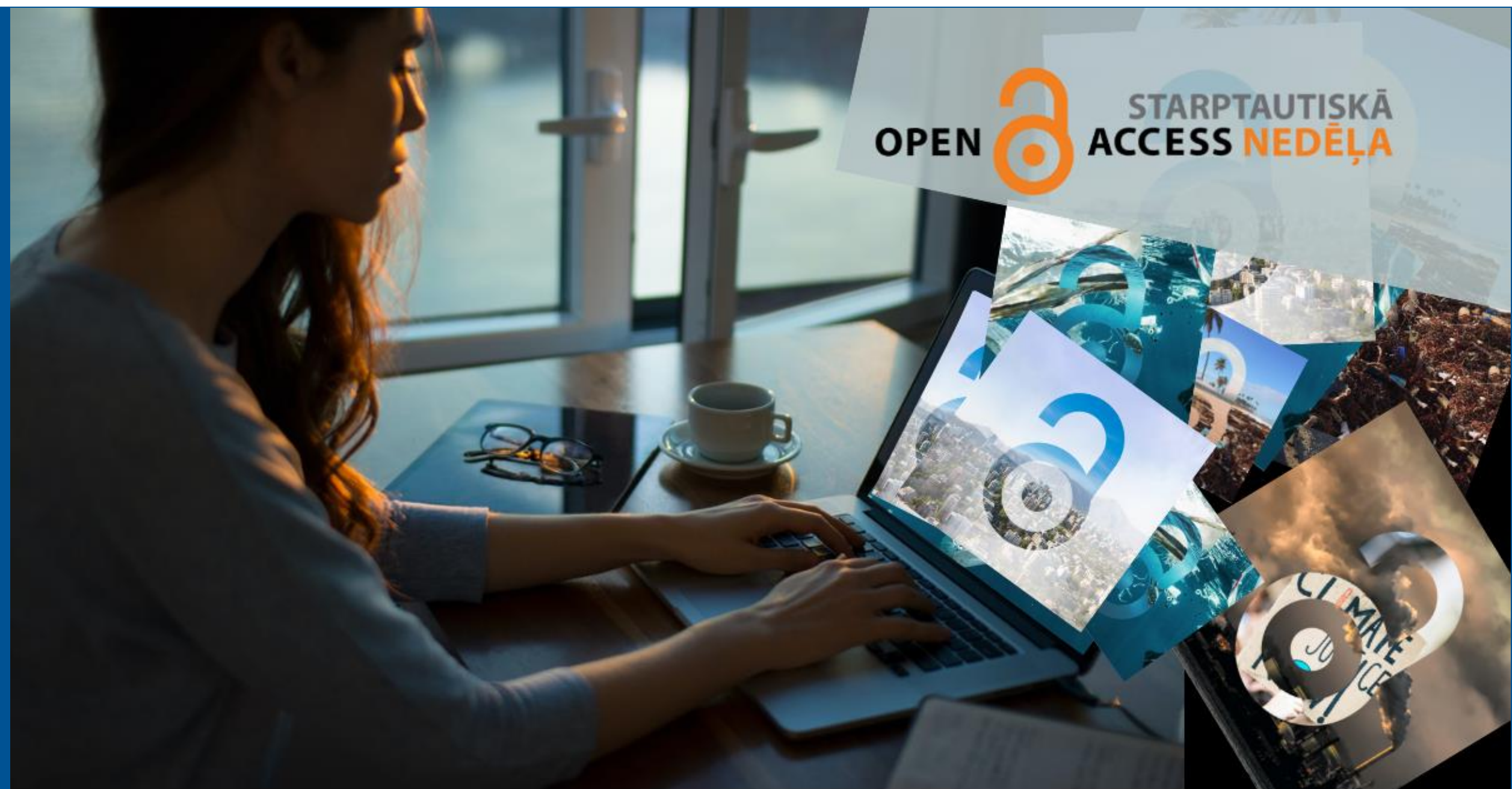

LATVIJAS
UNIVERSITĀTE

Aicinām uz Starptautisko atvērtās piekļuves nedēļu 2022

- **25.oktorbī plkst.12.00** «Starpdisciplināra publicēšanas platforma – Open Research Europe: pakalpojumi un priekšrocības autoriem»
- **25.oktorbī plkst.15.00** «Sadarbības un līdzdalības perspektīvas atvērtai pētniecībai Baltijas valstīs: pētnieki, iedzīvotāji, bibliotekāri kā partneri»
- **27.oktorbī plkst.16.00** «Efektīva pētniecības datu pārvaldīšana ar starptautisko repozitoriju Figshare»

- Plašāk par LU programmu: <https://www.biblioteka.lu.lv/par-mums/zinas/zina/t/74395/>
- Plašāk par pasākumiem Pasaulē: <https://www.openaccessweek.org/>

LATVIJAS
UNIVERSITĀTE

PALDIES PAR UZMANĪBU!